

NIEZBĘDNE PRZEKSZTAŁCENIA PRAWNE SPECJALISTYCZNYCH RODZAJÓW ZWOLNIEŃ OD ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ ZA PRZESTĘPSTWA KORUPCYJNE

Artukuł został poświęcony badaniu przekształceń prawnych, które należy przeprowadzić w zakresie specjalistycznych rodzajów zwolnień od odpowiedzialności karnej za przestępstwa korupcyjne. Argumentowano konieczność opracowania nowych artykułów w kodeksie karnym Ukrainy, związanych z zapobieganiem korupcji. Określono jakie zbliżone przekształcenia norm wpłyną na mechanizm stosowania w praktyce prawnej norm zachęcających oraz jak wpłyną na zaznaczoną instytucję specjalistycznego zwolnienia.

Słowa kluczowe: normy zachęcające, przestępstwa korupcyjne, zwolnienie od odpowiedzialności karnej, zmiany ustawodawcze, specjalistyczne rodzaje.

NECESSARY LEGAL CONVERSION OF SPECIAL TYPES RELEASE FROM CRIMINAL LIABILITY FOR CORRUPTION CRIMES

The article is devoted to the study of legal changes that should be made regarding special types of exemption from criminal liability for corruption crimes. The necessity of creating new articles in the Criminal Code of Ukraine related to counteraction to corruption was argued. It has been determined how these transformation of norms will affect the mechanism of law enforcement of incentive norms in general, and on the designated institute of special dismissal in particular.

Key words: encouraging norms, corruption crimes, exemption from criminal liability, legislative changes, special types.

НЕОБХІДНІ ПРАВОПЕРЕТВОРЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ВИДІВ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОРУПЦІЙНІ ЗЛОЧИНИ

Статтю присвячено дослідженню правових змін, які слід провести щодо спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини. Аргументовано необхідність створення нових статей у кримінальному кодексі України пов'язаних із протидією корупції. Визначено як подібні перетворення норм вплинуть на механізм правозастосування заохочувальних норм у цілому, та на указаний інститут спеціального звільнення зокрема.

Ключові слова: заохочувальні норми, корупційні злочини, звільнення від кримінальної відповідальності, законодавчі зміни, спеціальні види.

Актуальність теми. Одним із напрямків утілення державної антикорупційної політики є застосування спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини. Оскільки це відповідає принципам кримінального права (переваги пом'якшуючих відповідальність обставин, економії кримінальної репресії тощо) та загальноновизнаним нормам міжнародного права, і є підтвердженням реалізації антикорупційної стратегії України.

Метою статті є визначення правових змін (правоперетворень), які слід провести щодо спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини.

Теоретичним підґрунтям для дослідження стали роботи таких відомих вітчизняних та

Andrii Borowyk
doktorant
Wschodnioeuropejskiego
Uniwersytetu
Narodowego imienia
Łesi Ukrainki
(m. Łuck, Ukraina)

зарубіжних вчених, як: Х. Алікперов, Ю. В. Баулін, О. І. Бойцов, Я. М. Брайнін, К. К. Вавилов, Г. Б. Віттенберг, Л. В. Головка, В. Горжей, Е. Дадакаєв, Т. Т. Дубінін, В. Єгоров, С. Г. Келіна, Н. Ф. Кузнецова, В. І. Курляндський, В. Кушнар'єв, І. Є. Мезенцева, І. Петрухін, С. Н. Сабанін, В. В. Скибицький, В. Тertiшник, Д. Філін та ін.

Водночас при усій важливості протидії корупції у зв'язку із демократичними перетвореннями і становленням правової держави України, а також наявності значного наукового інтересу до антикорупційних процесів, у вітчизняній науці кримінального права відсутні дослідження, присвячені проблематиці спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини.

Виклад основного матеріалу.

Проблема корупції є однією із найактуальніших у світі. Опитування, проведене ВВС (англ. British Broadcasting Company), визначило, що корупція вважається найбільш обговорюваною проблемою у світі. Однак масштаби корупційної складової в діяльності владних структур, приватного сектору економіки нашої держави просто вражають. Основним аргументом і рупором боротьби з корупцією є кримінальна відповідальність за вчинені корупційні правопорушення [1].

Проте латентність зазначених злочинів вражає ще більше, і одним з дієвих засобів викриття можна вважати закріплення на законодавчому рівні спеціальне звільнення винних осіб від кримінальної відповідальності, якщо вони сприяють у протидії корупції.

Україна, проводячи реформування чинної кримінально-правової бази зменшила перелік обставин, за якими особа може бути звільнена від кримінальної відповідальності за корупційні злочини у Загальній частині КК України (ст.ст. 45-48). Крім того, було об'єднано обставини спеціального виду звільнення від кримінальної відповідальності за такі корупційні злочини як передбачені ст.ст. 354, 368-3, 368-4, 369, 369-2 КК України у ч. 5 ст. 354 КК України. Дані обставини відповідають змісту і значенню міжнародного стандарту за Конвенцією ООН 2003 р. - «ефективне каяття».

Проведений аналіз положень міжнародно-правових документів дозволяє зробити висновки, що питанню звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини приділено зовсім небагато уваги. Конвенція Ради Європи 1999 р. конкретних заохочувальних положень взагалі немає. Конвенція ОЕСР 1997 р. допускає тільки дві обставини, які звільняють від кримінальної відповідальності за підкуп іноземної посадової особи. Конвенція ООН 2003 р. надає державам - учасницям найбільшу свободу щодо визначення у національному законодавстві Держав-учасниць підстав, умов звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р. містить положення про кримінальну відповідальність юридичних осіб.

Таким чином, визначаючи співвідношення спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини в Україні з міжнародно-правовими стандартами, приходимо до висновків, що норми українського законодавства частково відповідають указаним критеріям. Оскільки фактично Держави-учасниці (у першу чергу країни Стамбульського плану дій) на свій розсуд закріплюють норми, які реабілітують винну у корупційному злочині особу. Згідно з приміткою статті 341 КК Республіки Білорусь: «Особа, яка дала хабар, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо стосовно його мало місце вимагання хабара, або якщо ця особа після дачі хабара добровільно заявила про скоєне». Як бачимо, передбачені дві самостійні підстави для звільнення особи від кримінальної відповідальності за дачу хабара. Відповідно до ч. 4 ст. 312 КК Республіки Вірменія: «Хабародавець звільняється від кримінальної відповідальності, якщо мало місце вимагання хабара, і якщо ця особа до того, як про дачу хабара стало відомо органам кримінального переслідування, але не пізніше, ніж протягом трьох днів після скоєння злочину, добровільно повідомила про дачу хабара органам кримінального переслідування і сприяла розкриттю злочину». Нескладно помітити, що це більш суворі умови для звільнення особи від кримінальної відповідальності за дачу хабара. Слід зазначити, що по відношенню до хабародавця факт вимагання хабара носить об'єктивний характер, оскільки не залежить від його волі, а перераховані інші чотири умови носять суб'єктивний характер.

Об'єднання об'єктивних і суб'єктивних умов звільнення хабародавця від кримінальної відповідальності в одне ціле, не відповідає природі заохочувальних норм [2].

Ознака вимагання неправомірної вигоди посадовцем, наявність якої вже не є необхідною для українського законодавства при звільненні від відповідальності винної особи. Саме такий підхід притаманний судово-слідчій практиці деяких європейських країн, зокрема Німеччині, де обов'язковою вимогою для кваліфікації є розрізнення шантажу від провокації неправомірної вигоди [3, 4].

Доцільно, на наш погляд, розширити можливість застосування спеціального звільнення створенням єдиної заохочувальної норми у КК України, яка поширювалася б на більш чисельну групу корупційних злочинів. Особлива частина КК України передбачає 21 спеціальний вид звільнення особи від кримінальної відповідальності, а тенденція до збільшення цієї кількості має суперечливу оцінку. Втім, відзначимо, що кожен такий вид звільнення характеризується притаманній тільки йому передумовами та підставами, тому застосовується самостійно і не може замінити один одного. Із зазначеного у примітці ст. 45 КК України переліку із 14 корупційних злочинів, тільки п'ять складів даних суспільно-небезпечних діянь передбачені у заохочувальній нормі ч. 5 ст. 354 КК України і належать до спеціального виду звільнення. Відповідно, розширення застосування цього спеціального виду звільнення є виправданим для практики.

Характеризуючи умови звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини акцентуємо увагу на практичному застосуванні цих норм судово-слідчими органами. Добровільність повідомлення про корупційний злочин (передбачений ст.ст. 354, 368-3, 368-4, 369, 369-2 КК України), є першочерговою умовою для звільнення особи від кримінальної відповідальності. Це вимагає встановлення факту добровільності, відокремлюючи мотиви, які відіграють другорядну роль і можуть бути різними.

Тобто мотиви особи жодним чином не впливають на констатування наявності зазначеної умови. Це може бути страх, помста, заздрість, ревності, тобто будь-що. Ключове значення для подальшого застосування до суб'єкта звільнення від кримінальної відповідальності має саме встановлення добровільності. При цьому підтвердженням є усвідомлення особою, яка повідомляє про факт вчиненого нею корупційного злочину, що відповідним органам не відомо про її суспільно-небезпечні діяння.

При визначенні активного сприяння розкриттю корупційного злочину особою за необхідне на практиці є, вчинення винним дій, які б підтверджували даний факт. Дії можуть бути різні, і об'єктивно залежать від обставин вчиненого злочину, наприклад повідомлення про місце зберігання предмета злочину (неправомірної вигоди) або про інших учасників причетних до його скоєння, знаходженні майна та інших цінностей, здобутих злочинним шляхом.

Додатковою умовою спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини необхідно закріпити заборону на звільнення від кримінальної відповідальності учасників, які раніше скоювали аналогічні суспільно небезпечні діяння. Тому звільнення від кримінальної відповідальності не означає виправдання особи або визнання його невинним і надавати необмежену кількість можливостей звільнитися від кримінальної відповідальності є не виправданим.

З метою економії сил і засобів кримінальної юстиції подібні роз'яснення доцільно викласти у оновленій Постанові Пленуму Верховного Суду України для однакового розуміння і застосування спеціального звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини.

Оскільки інститут звільнення від кримінальної відповідальності не здійснює декриміналізацію діяння, а звільняє конкретних осіб від відповідальності за злочин, що ними було вчинено. Відтак, звільнення від кримінальної відповідальності не означає виправдання особи чи визнання її невинною, а визначені в КК України підстави для звільнення від кримінальної відповідальності не є реабілітуючими. Таким чином, норма про спеціальне звільнення від відповідальності корупціонерів за своїм спрямуванням є заохочувальною, стимулюючою, спонукаючи винного на діяльне каяття, на відшкодування шкоди, на викриття співучасників.

З огляду на необхідність конкретизації понятійного апарату даного заохочувального інституту пропонуємо таке визначення *звільнення від кримінальної відповідальності за корупційні злочини* - це врегульована кримінальним і кримінально-процесуальним законодавством відмова держави через компетентні органи від призначення особі, яка вчинила корупційний злочин покарання та від застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.

На підставі вивчення теоретичних положень та аналізу міжнародно-правових стандартів, зокрема закріплених у Конвенції ООН 2003 р., Кримінальній Конвенції Ради Європи 1999 р. необхідним видається внесення суттєвих змін у саме поняття корупційних злочинів. Дослідження наукових дискусій з приводу поняття корупційного злочину, об'єктивних та суб'єктивних ознак його складу [5; 6 с. 28; 7] дозволили прийти до висновків про необхідність суттєвих право перетворень щодо ст. 44, 45, 354, 369-2 КК України.

Повністю поділяємо думку І. Є. Мезенцевої про доповнення переліку статей у примітці, які належать до корупційних злочинів статтями 209 та 366-1 КК України [7; 8]. Оскільки вони прямо належать до указаної категорії злочинів за об'єктивними та суб'єктивними ознаками. Оскільки від нього прямо залежить, до яких саме суспільно-небезпечних діянь у разі їх скоєння може бути застосовано звільнення від кримінальної відповідальності.

Необхідній у кримінальному праві систематизації сприятиме зміна місця розташування зазначеної заохочувальної норми, а саме доповнення ст. 44 приміткою, яка замість ст. 45 КК України повинна містити перелік корупційних злочинів та спеціальних підстав і умов звільнення від кримінальної відповідальності за дані суспільно-небезпечні діяння.

Оскільки ст. 44 КК України є початковою у питаннях звільнення від кримінальної відповідальності, відповідно в ній мають міститися ключові поняття та визначення. Відповідно слід виключити із статті 354 КК України частину 5 та виключити із статті 45 КК України поняття корупційних злочинів.

У новій редакції статті 44 КК України обов'язково слід передбачити, не враховані у нинішній редакції статті 354 КК України, умови – «особа, яка вперше вчинила корупційний злочин», «повністю відшкодувала завдані нею збитки або усунула заподіяну шкоду, якщо фактично вчинене нею діяння не містить склад іншого злочину».

Висновки. З урахуванням зазначених змін статтю 44 КК України викласти у новій редакції:

Стаття 44. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності

1. Особа, яка вчинила злочин, у тому числі корупційний злочин звільняється від кримінальної відповідальності у випадках, передбачених цим Кодексом.

2. Звільнення від кримінальної відповідальності у випадках, передбачених цим Кодексом, здійснюються виключно судом. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності встановлюється законом.

Примітка.

1. Корупційними злочинами відповідно до цього Кодексу вважаються злочини, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями 209, 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 366-1, 368-369-2 цього Кодексу.

2. Особа, яка вперше вчинила корупційний злочин, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо до отримання з інших джерел інформації про цей злочин органом, службова особа якого згідно із законом наділена правом повідомляти про підозру, - добровільно заявила про те, що сталося, такому органу та активно сприяла розкриттю злочину і повністю відшкодувала завдані нею збитки або усунула заподіяну шкоду, якщо фактично вчинене нею діяння не містить склад іншого злочину. Зазначене звільнення не застосовується у разі, якщо корупційний злочин був вчинений по відношенню до осіб, визначених у частині четвертій статті 18 цього Кодексу.

З урахуванням того, що стаття 369-2 КК входить до переліку корупційних злочинів автор пропонує виключити з її положень застарілі норми. Так, примітка ст. 369-2 КК України

містить посилання на закон України "Про засади запобігання і протидії корупції", який втратив чинність. Необхідно змінити відповідне посилання на чинний закон України "Про запобігання корупції". Це дозволить усунути існуючу прогалину у кримінальному законі, яка унеможлиблює застосування даної норми.

Пропонується примітка ст. 369-2 КК України зі змінами:

Стаття 369-2. Зловживання впливом

Примітка. Особами, уповноваженими на виконання функцій держави, є особи, визначені в пунктах 1-3 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції".

Література:

1. Мифтахутдинов В. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення / В. Мифтахутдинов // Взгляд юриста. Юридический блог компании JURIMEX. – 22.06.2017. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://jurblog.com.ua/2017/06/kriminalna-vidpovidalnist-za-koruptsiyni-pravoporushennya/>

2. Маркосян М. М. Освобождение от уголовной ответственности за дачу взятки по уголовным кодексам Республики Беларусь и Республики Армения / М. М. Маркосян. – 14 апр. 2016. [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.institutemvd.by/components/com_chronofoms5/chronofoms/uploads/20160414145724_Marcosian.pdf

3. Службова особа як суб'єкт корупційного злочину у кримінальному законодавстві Італії та Німеччини. – 14.08.2016. / Антикоруційна правозахисна рада [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://com1.org.ua/publ/korupcija/zagalne/sluzhbova_osoba_jak_sub_ekt_korupcijного_zlochynu_u_kriminalnomu_zakonodavstvi_italiji_ta_nimechchini/14-1-0-39

4. Борьба с коррупцией в Восточной Европе и Центральной Азии Стамбульский план действий по борьбе с коррупцией: достижения и проблемы – OECD, 2008 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.oecd.org/corruption/acn/library/41603502.pdf>

5. Дудоров О. О. Проблеми кваліфікації злочину, передбаченого статтею 368 Кримінального кодексу України / О. О. Дудоров // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – 2016. – Вип. 1. – С. 80-98. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vduvs_2016_1_11.

6. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) [текст] навч. посіб. / А. В. Савченко – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 168 с.

7. Мезенцева І. Визначення предмета корупційних злочинів / І. Мезенцева // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2014. – № 5. – С. 76-81. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnapu_2014_5_13

8. Мезенцева І. Уголовно-правовая политика как часть государственной политики Украины в сфере противодействия коррупционной преступности / И. Мезенцева // *Leges et Viata*. – 2016. – №1. – С. 66-69. // <http://www.legesiviata.in.ua/archive/2016/1-3/17>

NECESSARY LEGAL CONVERSION OF SPECIAL TYPES RELEASE FROM CRIMINAL LIABILITY FOR CORRUPTION CRIMES

A. BOROVIK

Actuality of theme. One of the areas of implementation of state anti-corruption policy is the application of special types of exemption from criminal liability for corruption crimes. As it complies with the principles of criminal law (the benefits of mitigating circumstances, the saving of criminal repression, etc.) and generally accepted norms of international law, it is a confirmation of the implementation of the anti-corruption strategy of Ukraine.

The purpose of the article is to identify legal changes (legal transformations) that should be made regarding the special types of exemption from criminal liability for corruption crimes.

The theoretical basis for the study was the work of such well-known domestic and foreign scientists as: K. Alikiperov, Yu. V. Baulin, O.I. Boytsov, Ya. M. Braynin, K. K. Vavilov,

---

G. B. Wittenberg, L. V. Golovko, V. Gorze, E. Dadakayev, T. T. Dubinin, V. Yegorov, S. G. Kelin, N. F. Kuznetsov, V. I. Kurlyansky, V. Kushnaryov, I. E. E. Mezentseva, I. Petrukhin, S. N. Sabanin, V. V. Skybitsky, V. Tertyshnik, D. Filin and others.

At the same time, despite the importance of combating corruption in connection with democratic transformations and the emergence of the rule of law in Ukraine, as well as the existence of significant scientific interest in anti-corruption processes, there are no studies in the national science of criminal law devoted to the issues of special types of dismissal from criminal responsibility for corruption crimes.

Presenting main material.

The problem of corruption is one of the most urgent in the world. The poll, conducted by the BBC (British Broadcasting Company), has identified corruption as the most debated issue in the world. However, the magnitude of the corruption component in the activity of power structures, the private sector of the economy of our country is simply impressive. The main argument and mouthpiece of the fight against corruption is the criminal responsibility for the committed corruption offenses [1].

However, the latency of these crimes is even more striking, and one of the most effective means of disclosure can be considered to be to secure, at the legislative level, the specific release of perpetrators of criminal responsibility, if they contribute to the fight against corruption.

Ukraine, while reforming the existing criminal-law base, reduced the list of circumstances on which a person may be released from criminal liability for corruption crimes in the General Part of the Criminal Code of Ukraine (Articles 45-48). In addition, the circumstances of a special type of exemption from criminal liability for such corrupt crimes as provided for in Art. 354, 368-3, 368-4, 369, 369-2 of the Criminal Code of Ukraine in Part 5 of Art. 354 of the Criminal Code of Ukraine. These circumstances correspond to the meaning and meaning of the international standard under the 2003 United Nations Convention - "effective repentance."

The analysis of the provisions of international legal documents allows us to conclude that the issue of exemption from criminal liability for corruption crimes has been paid little attention. There are no specific incentive provisions in the 1999 Council of Europe Convention. The OECD 1997 Convention allows for only two circumstances that exempt from criminal liability for the bribery of a foreign official. The 2003 United Nations Convention provides the States parties with the greatest freedom to determine the grounds, conditions for exemption from criminal liability for corruption offenses in the national legislation of the participating States. The United Nations Convention against Transnational Organized Crime of 2000 contains provisions on the criminal liability of legal entities.

Thus, by determining the ratio of special types of exemption from criminal liability for corruption crimes in Ukraine to international legal standards, we arrive at the conclusion that the norms of Ukrainian legislation partially meet the specified criteria. Since, in fact, the States Parties (primarily the countries of the Istanbul Plan of Action), at their discretion, establish standards that rehabilitate the perpetrator of a corrupt crime. According to the note to Article 341 of the Criminal Code of the Republic of Belarus: "A person who has given a bribe is released from criminal liability, if there has been an extortion of a bribe in respect of him, or if that person voluntarily declared a committed bribe after giving a bribe." As you can see, there are two independent grounds for dismissing a person from criminal responsibility for giving a bribe. In accordance with Part 4 of Art. 312 of the Criminal Code of the Republic of Armenia: "The bribe-taker is released from criminal responsibility if there was an extortion of a bribe, and if this person voluntarily informed about the prosecution of a bribe, but not later than within three days after the crime was committed, Giving bribes to the criminal prosecution authorities and facilitating the disclosure of the crime. " It's easy to see that this is a more severe condition for the person to be released from criminal responsibility for giving a bribe. It should be noted that with respect to the briber, the fact of extortion of a bribe is objective, since it does not depend on his will, and the other four conditions listed are subjective. The combination of objective and subjective conditions for the release of a bribe from criminal responsibility in one whole, does not correspond to the nature of encouraging norms [2].

An indication of the extortion of an unlawful benefit by an official, the presence of which is no longer necessary for Ukrainian legislation when the guilty person is released from

---

responsibility. Such an approach is inherent in the forensic practice of some European countries, in particular Germany, where the mandatory requirement for qualification is to distinguish blackmail from provoking unlawful benefits [3, 4].

It is advisable, in our opinion, to extend the possibility of applying a special dismissal by creating a single incentive code in the Criminal Code of Ukraine, which would be extended to a more numerous group of corruption crimes. A special part of the Criminal Code of Ukraine provides for 21 special forms of dismissal of a person from criminal liability, and the tendency to increase this number has a controversial assessment. However, we note that each such type of dismissal is characterized by inherent preconditions and grounds only, therefore it is used independently and can not replace each other. From the note cited in the article. 45 of the Criminal Code of Ukraine a list of 14 corruption crimes, only five components of socially dangerous acts are provided in the encouraging norm of Part 5 of Art. 354 of the Criminal Code of Ukraine and belong to a special type of dismissal. Accordingly, the extension of the use of this special type of dismissal is justified for practice.

Describing the conditions for exemption from criminal liability for corruption crimes, we focus on the practical application of these norms by the judicial authorities. Voluntary notification of a corruption offense (stipulated by Articles 354, 368-3, 368-4, 369, 369-2 of the Criminal Code of Ukraine) is a prerequisite for the release of a person from criminal responsibility. This requires the establishment of the fact of voluntariness, separating motives that play a minor role and may be different.

That is, the motives of the person in no way affect the statement of the existence of the specified condition. This may be fear, revenge, envy, jealousy, that is, anything. The key to further applying to the subject exemption from criminal liability is precisely the establishment of voluntariness. At the same time, the confirmation is the awareness of the person who reports the fact of the crime committed by her, that the relevant authorities are not aware of its socially dangerous acts.

In determining the active assistance to the disclosure of a corruption offense by a person, it is necessary, in practice, to commit guilty actions that would confirm this fact. Actions may be different and objectively depend on the circumstances of the offense, such as a statement about the location of the crime (unlawful benefit) or other participants involved in the commission of the crime, the finding of property and other values obtained in a criminal way.

An additional condition for special types of release from criminal responsibility for corruption crimes is to secure a ban on the release from criminal responsibility of participants who previously committed similar socially dangerous acts. Therefore, the release from criminal liability does not mean justification of the person or recognition of his innocence and provide an unlimited number of opportunities to be released from criminal liability is unjustified.

In order to save the forces and means of criminal justice, such explanations should be expounded in the updated Resolution of the Plenary Session of the Supreme Court of Ukraine for the same understanding and application of the special exemption from criminal liability for corruption crimes.

Since the Institute for Exemption from Criminal Liability does not decriminalize the act, it frees individuals from liability for the crime they committed. Thus, the release from criminal liability does not mean justification of a person or recognition of it as innocent, and the grounds stated in the Criminal Code of Ukraine for exemption from criminal liability are not rehabilitating. Thus, the norm on the special exemption from responsibility of corrupt officials in its direction is encouraging, stimulating, inducing the guilty to active repentance, compensation for damage, and the disclosure of accomplices.

Given the need to concretize the conceptual apparatus of promotional Institute offers the following definition of exemption from criminal liability for corruption offenses - is settled criminal and criminal procedural law the refusal of the state through the competent authorities on the purpose of the person who committed corruption crimes punishment and to apply to the legal entities activities Criminal-law nature.

Based on the study of theoretical positions and analysis of international legal standards, particularly embodied in the UN Convention in 2003, the Council of Europe Criminal Law Convention in 1999 issued the necessary material change in the notion of corruption crimes.

Investigation of scientific discussions about the notion of a corruption crime, objective and subjective features of its composition [5; 6 s. 28; 7] made it possible to draw conclusions about the necessity of a substantial right of transformation in respect of Art. 44, 45, 354, 369-2 of the Criminal Code of Ukraine.

Agree with the opinion IE Mezentsev supplementing the list of articles in Note belonging to corruption crimes Articles 209 and 366-1 of the Criminal Code of Ukraine [7; 8]. Because they directly belong to the specified category of crimes on objective and subjective grounds. Because of it depends, which is socially dangerous acts if they commit applicable exemption from criminal liability.

Required in criminal law will help systematize change the location of that incentive rules, namely the addition of Art. 44 note, which instead of art. 45 Criminal Code of Ukraine should contain a list of offenses of corruption and special grounds and conditions for exemption from criminal liability for these socially dangerous acts.

Since Art. 44 of the Criminal Code of Ukraine is the initial one in matters of exemption from criminal liability, accordingly, it should contain key concepts and definitions. Accordingly, it is necessary to exclude part 5 of Article 354 of the Criminal Code of Ukraine and to exclude from the article 45 of the Criminal Code of Ukraine the notion of corruption crimes.

In the new wording of Article 44 of the Criminal Code of Ukraine it is mandatory to foresee, not to be taken into account in the current wording of Article 354 of the Criminal Code of Ukraine, the terms - "the person who first committed a corruption offense" "fully compensated for the damage caused to it or eliminated the damage, if in fact committed by it The act does not contain another crime".

Conclusions Taking into account the mentioned changes, Article 44 of the Criminal Code of Ukraine should be reworded as follows:

Article 44. Legal grounds and procedure for exemption from criminal liability

1. A person who committed a crime, including a corruption offense, is exempted from criminal liability in the cases provided for by this Code.

2. Exemption from criminal liability in cases stipulated by this Code shall be carried out exclusively by a court. The procedure for exemption from criminal liability is established by law.

Note.

1. Corruption crimes in accordance with this Code shall be considered as crimes stipulated by Articles 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 in case of their commission by abuse of office, as well as crimes stipulated by Articles 209, 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 366-1, 368-369-2 of this Code.

2. A person who first committed a corruption offense is exempted from criminal liability, if, before obtaining from other sources of information about this crime, an authority whose official, according to the law, has the right to report suspicion, - voluntarily declared what has happened to such authority And actively contributed to the disclosure of the crime and fully compensated for the damage it caused or eliminated the damage, if the act actually committed by it does not contain another crime. The said release does not apply if the corruption offense was committed in relation to the persons specified in part four of article 18 of this Code.

Taking into account the fact that Article 369-2 of the Criminal Code is included in the list of corruption crimes, the author proposes to exclude from its provisions obsolete norms. Yes, note p. 369-2 of the Criminal Code of Ukraine contains a reference to the law of Ukraine "On the Principles of Prevention and Counteraction of Corruption", which has expired. It is necessary to change the relevant reference to the current law of Ukraine "On Prevention of Corruption". This will eliminate the existing gap in the criminal law, which makes it impossible to apply this norm.

It is proposed to note article. 369-2 of the Criminal Code of Ukraine with changes:

Article 369-2. Abuse of influence

Note. The persons authorized to perform the functions of the state are the persons specified in clauses 1-3 of the first part of Article 3 of the Law of Ukraine "On Prevention of Corruption".

REFERENCES:

1. Myftakhutdynov V. Kryminalna vidpovidalnist za koruptsiyni pravoporushennya / V. Myftakhutdynov // Vzhlyad yurysta. Yurydycheskyy bloh kompanyy JURIMEX. – 22.06.2017. [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu : <http://jurblog.com.ua/2017/06/kryminalna-vidpovidalnist-za-koruptsiyni-pravoporushennya/>
2. Markosyan M. M. Osvobozhdenye ot uholovnoy otvet-stvennosti za dachu vzyatky po uholovnym kodeksam Respublyky Belarus' y Respublyky Armenyya / M. M. Markosyan. – 14 apr. 2016. [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupa: http://www.institutemvd.by/components/com_chronoforms5/chronoforms/uploads/20160414145724_Marcosian.pdf
3. Sluzhbova osoba yak sub"yekt koruptsiynoho zlochynu u kryminal'nomu zakonodavstvi Italiyi ta Nimechchyny. – 14.08.2016. / Antykoruptsiyna pravozakhysna rada [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : // http://com1.org.ua/publ/korupcija/zagalne/sluzhbova_osoba_jak_sub_ekt_korupcijnogo_zlochynu_u_kryminalnomu_zakonodavstvi_italiji_ta_nimechchini/14-1-0-39
4. Borba s korruptsyey v Vostochnoy Evrope y Tsentralnoy Azyy Stambul'skyy plan deystviy po bor'be s korruptsyey: dostyzenyya y problemy – OECD, 2008 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupa : // <http://www.oecd.org/corruption/acn/library/41603502.pdf>
5. Dudorov O. O. Problemy kvalifikatsiyi zlochynu, peredbachenoho statteyu 368 Kryminal'noho kodeksu Ukrayiny / O. O. Dudorov // Visnyk Luhans'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav imeni E. O. Didorenka. – 2016. – Vyp. 1. – S. 80-98. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VIduv_2016_1_11.
6. Savchenko A. V. Koruptsiyni zlochyny (kryminal'no-pravova kharakterystyka) [tekst] navch. posib. / A. V. Savchenko – K. : «Tsentr uchbovoyi literatury», 2016. – 168 s.
7. Mezentseva I. Vyznachennya predmeta koruptsiynykh zlochyniv / I. Mezentseva // Visnyk Natsional'noyi akademiyi prokuratury Ukrayiny. – 2014. – № 5. – S. 76-81. [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2014_5_13
8. Mezentseva Y. Uholovno-pravovaya polytyka kak chast hosudarstvennoy polytyky Ukrayiny v sfere protyvodeystviya korruptsyonnoy prestupnosti / Y. Mezentseva // Legea si Viata. – 2016. – №1. – S. 66-69. // <http://www.legeasiviata.in.ua/archive/2016/1-3/17>